

de ruimen boven hadden kunnen komen, klampten de meesten hunner zich op het steeds meer hellende dek aan alles vast wat houvast bood; zij werden, toen het schip omstreeks een kwartier na de torpedering zonk, met allen die nog in de ruimen waren, onder hen de gewonden, mee de diepte ingezogen.¹ Op zee trachtten talloze drenkelingen op de rondrijvende vlotten of aan boord van de sloepen te komen. Wie die sloepen naderde, had geen kans: 'iedere niet-Japanse drenkeling . . . werd met zwaard en bijl geweed, de halsstarrigen de vingers of de handen afgehouden of de schedel gekloofd.'² Van enkele vlotten af gebeurde hetzelfde. '*When I was floating around*', zo verklaarde in april '46 een Nederlander, H. A. Angenent,

*'I noticed a raft on which there were three European prisoners-of-war and three Amboynese. Some moments afterwards I saw three Japanese guards boarding the raft, assisted by the men on it. The Japanese then threw the three Europeans overboard . . . and when they tried to climb on the raft again, the Japanese chopped off these poor men's hands. One of them was hit with the axe on his skull.'*³

Van de twee kleine marinevaartuigen die de '*Joenio Maroe*' hadden geëscorteerd, een kanonneerboot en een korvet (schepen die in '41 in Soerabaja gebouwd, bij de komst der Japanners tot zinken gebracht maar door dezen gelicht waren), nam slechts het korvet op de 18de een aantal drenkelingen aan boord; dit schip voer naar Padang en keerde niet naar de plaats van de ramp terug. De kanonneerboot pikte op de 18de ca. vijftig drenkelingen uit zee, onder wie zich geen enkele Japanner bevond, en voer naar de kust waar de geredden de laatste 500 meter moesten zwemmen. Het reddingswerk hervattend concentreerde dit schip zich op de 19de op de Japanners, allereerst op de degenen die zich in de sloepen bevonden. Talrijke vlotten dreven toen nog op zee rond; er zaten drenkelingen op, anderen hielden zich er aan vast, maar van dezen moest de een na de ander door oververmoeidheid of door kramp loslaten. De kanonneerboot voer naar de vlotten waarop zich Japanners bevonden (sommigen dezer hadden vlaggetjes bij zich om mee te zwaaien), maar het vaartuig nam ook ca. driehonderd andere drenkelingen aan boord: voor het ranke schip te veel, vond de commandant. Enige geredden die

¹ Vermelding verdient dat aalmoezenier Xaverius Vloet weigerde van boord te gaan; hij beschouwde het als zijn taak een ieder die daar prijs op stelde, generale absolutie te geven. ² F. F. E. von Fuchs: 'De torpedoramp van de '*Joenio Maroe*', p. 17. ³ *WCIT* 4: Verklaring, 1 april 1946, van H. M. Angenent (IC, 355).